

श्री अरविन्दोपनिषद्
śrī aravindopaniṣad

Over dit boek

Onlangs verscheen deze, tot dan toe voor mij onbekende upaniṣad, schijnbaar ongezoekt en onverwachts, ineens op mijn pad. Ik werd meteen getroffen door de diepgang in combinatie met eenvoudig taalgebruik van dit geschrift dat slechts uit 19 in proza weergegeven verzen bestaat.

De opperste bestaansgrond van alles wat bestaat, overstijgend alle onderscheid tussen het begrensde en het onbegrensde, het tijdelijke en het eeuwige, het ongelukzalige en het gelukzalige enz. wordt in dit werk op herkenbare wijze uiteengezet. Uitleggingen zoals dat alleen wie al-gelukzalig is lijden kent, alleen de al-wetende onwetend kan worden en alleen wie almachtig is zwakheid kan vertonen, hebben een ontwakend effect. Gezien de kleine omvang van de totale tekst acht ik het nader ingaan op de inhoud hier overbodig.

In dit boekje is eerst de vertaling van de oorspronkelijke tekst zonder enige toelichting weergegeven, Daarna volgt telkens een Sanskrit vers in het Devanāgarī schrift, de transliteratie, de woord-voor-woord vertaling en de Nederlandse vertaling met eventuele toelichtingen in voetnoten. Hierbij heb ik in ruime mate dankbaar gebruik gemaakt van een Engelse vertaling die te vinden is op de website van Śrī Aurobindo, hoewel ik zo veel mogelijk heb getracht me voornamelijk door de betekenissen van de Sanskrit woorden te laten leiden. Eventuele toevoegingen aan de oorspronkelijke tekst heb ik tussen vierkante haakjes geplaatst.

Ronald Fransen dank ik voor zijn enthousiaste steun bij de totstandkoming van deze vertaling.

Ferit Arav, Hengelo
Mei 2018

श्री अरविन्दोपनिषद्

śrī aravindopaniṣad

1. OM. Brahman alleen is, de Ene zonder een tweede. Bestaan en Niet-Bestaan zijn zijn vormen en Hij is ook voorbij Bestaan en Niet-Bestaan. Er is niets anders dan Dat. Alles dat de drie tijden inhoud en alles dat voorbij de drie tijden is, is waarlijk dat Ene Brahman alleen. Wat er ook in dit universum is, klein of groot, edel of gewoon, is alleen maar Brahman. Ook de wereld is Brahman. Dit is waar, niet onwaar.
2. Dat alleen is het Transcendente Zijn, voorbij alle drie de tijden, voorbij alle werelden, alle werelden doordringend, voorbij Zijn, voorbij Niet-Zijn, Al-Zijn, Al-Bewustzijn, Al-Gelukzaligheid, zonder begin en einde, het eeuwig Goddelijke.
3. Hij is zonder kwaliteiten en Hij is de drager van alle kwaliteiten. Hij heeft kwaliteiten, oneindige kwaliteiten en Hij geniet de staat van bestaan zonder kwaliteiten. Hij zelf overstijgt de staten van bestaan zonder kwaliteiten en de staat van bestaan met kwaliteiten. Hij is noch zonder kwaliteiten noch met kwaliteiten omdat Hij Eén en de Enige is.
4. Hij is voorbij de werelden, toch bevat Hij de werelden. Hij wordt de werelden en Hij doordringt ze. Hij overstijgt Tijd, Hij wordt Tijd. Zijnde Oneindig verschijnt Hij als Eindig. Zijnde Eén wordt Hij Veelvuldig. Zijnde Vormloos neemt Hij Vormen aan. Hij bereikt al dit door zijn Bewustzijns-Kracht dat bestaat uit Kennis en Onwetendheid.
5. Hij zelf is noch de bezitter noch het bezetene, noch oneindig noch eindig, noch één noch veelvuldig, noch vormloos noch het gevormde, omdat Hij Eén en de Enige is.
6. Al deze zijn slechts Namen [zoals] dat wat eenheid wordt genoemd en dat wat veelheid wordt genoemd, dat wat oneindig en dat wat eindig wordt genoemd; al deze Namen verschijnen als de wereld, waarlijk, louter als gedachten in eigen Bewustzijn.
7. OM Tat (het Absolute), Sat (het opperste en universele bestaan in zijn beginsel). Dat wat Bestaan is, is hetzelfde als Bewustzijn. De wereld die uit Bewustzijn is gevormd, toont zich in eigen Zelf dat Bewustzijn is. Het is het (werkelijk) Licht van het (werkelijk) Goddelijke.
8. Zoals er slechts één weerspiegeling is van de zon op een kalm water oppervlak maar veelvoudig op een onrustig wateroppervlak; de zon is werkelijk, de

weerspiegeling is werkelijk, het werkelijke licht van de werkelijke zon, het is niet een droom maar het licht van een werkelijkheid.

Of, zoals het licht van de zon, stralend door zijn kracht, als het ware in beweging, de gehele wereld verlicht; werkelijk is dat licht, de werkelijke schittering van de werkelijke zon, dat is geen onware schittering, maar een werkelijke schittering van een werkelijkheid.

Of, zoals de vlammeende schijf van de zon niet de zon zelf is, maar deze materiële vorm volgens onze kennis gegrond op materieel bestaan slechts de zonheid van de zon manifesteert is de zon voorbij die vorm; werkelijk is de zon, werkelijk de gedaante in de vorm van een vlammeende schijf, het is het werkelijke licht van de werkelijke zon, niet illusoir maar het werkelijke licht van een werkelijkheid.

Zo ook hier, de Wereld-Brahman is het ware licht van het goddelijke, niet een droom, niet illusoir, noch een valse verschijning. Het is het ware licht van de Werkelijkheid, niet het Goddelijke in zichzelf maar alsnog Hij zelf alleen. Dit is het opperste Māyā, dit is de grootsheid van de Yoga van de mysterieuze Heer van Yoga, Śrī Kṛṣṇa. Dit is Zijn gelukzalige Līlā met Zijn bewustzijnskracht, dit is de ondoorgrondelijke werking van het Opperste.

9. Al dit is als verschijnsel waar maar onwaar in werkelijkheid (niet-bestaand) - dit is voor de bevrediging van de geest, want voor de diepgaande kennis is er niets onwerkelijks in de werkelijke Brahman.

10. Al wat ook op deze wijze gemanifesteerd wordt is de gelukzaligheid van de wereld.

11. OM Tat (het Absolute), Sat (het opperste en universele bestaan in zijn beginsel). Dat wat Bestaan is, is hetzelfde als Bewustzijn. Wat Bewustzijn betreft, dat is het zelfde als gelukzaligheid, want wat als verstoken van gelukzaligheid lijkt, zoals lijden, zwakte en onwetendheid, is de vervorming van diezelfde gelukzaligheid, het spel van gelukzaligheid.

12. Dat wat de jīva (het individuele ziel) is, is waarlijk het Al-Gelukzalig Goddelijke in vermomming, neergedaald om van de zelfstralende Wereld-Brahman te genieten. Wat de ervaring van lijden is, is een ervaring bestaande uit gelukzaligheid. De Al-Gelukzalige geniet van zijn gelukzaligheid alleen.

13. Wie, inderdaad, kan zich onderwerpen aan het genot van dat wat verstoken is van gelukzaligheid? Alleen hij die al-gelukzalig is kan dat doen. Wat betreft hem die verstoken van gelukzaligheid is, terwijl hij gelukzaligloosheid ervaart, ervaart het alsnog niet, maar zal veeleer vergaan zonder gelukzaligheid.

Wie kan zwak worden? Alleen hij die almachtig is. De zwakke die door zwakte is overmeesterd zal niet standhouden en vergaan verstoken van kracht.

Wie kan binnen onwetendheid treden? Alleen hij die alwetend is kan daar binnentreden. Wat de onwetende betreft, kan hij zich in die duisternis niet in stand houden, niet-zijn zou enkel en alleen niet-zijn blijven. Het zal vergaan zonder enige kennis. Onwetendheid is het spel van kennis, zichzelf verhullend in zichzelf. Zwakte is het spel van macht, gelukzaligloosheid is het spel van gelukzaligheid, verhulling van zichzelf in zichzelf.

14. De jīva lacht, weent en stort tranen in verrukking, alsof stralend uit de donkere gelukzaligheid. In beroering gebracht door kwellingen en intens plezier, klopt gelukzaligheid vanuit zijn donkere deel. Onwetend geworden verbergt hij (de jīva) de Gelukzaligheid van volgenot.

15. Onwetendheid is de wortel van het idee dat ik eindig en daarom incompetent, zwak en bedroefd ben. Ik moet handelen, weten en met inspanning verwerven, ten koste van energie, onderworpen aan sterfelijkheid. Jij bent dat, ik ben dit, dat wat jij bent ben ik niet, dat wat goed voor jou is is slecht voor mij, mijn verlies is jouw gewin, ik zal gelukkig zijn alleen als ik jou ombreng. Ik ben helemaal niet zo verlicht en gelukkig dat ik door mijn lijden, door mijn eigen verlies, door mijn dood enz. jou gelukkig maak. Dit is de vorm van onwetendheid van de geest.

16. Het ego is immers het zaad. Verlossing van ego is verlossing van onwetendheid. Door verlossing van onwetendheid wordt men verlost van lijden. Dit wetend, ben Ik al-gelukzalig. Hem ben Ik, Ik ben Eén, Ik ben oneindig, Ik ben het Al. Men wordt al-gelukzalig, men wordt gelukzaligheid zelf.

17. Dit is waarlijk bevrijding. Verlost, geniet hij van alle genoegens. Genietend van alle genoegens en van de oneindigheid is hij niet afgescheiden van de eindigen. Genietend van de eindigen wordt hij niet van het Oneindige ontdaan. Hij is één. Hij wordt veelvuldig. Hij is waarlijk ongeboren en is, als het ware, geboren. Zelfs geboren is Hij ongeboren, is Hij niet gebonden. Hij heeft geen geboorte. "Ik, het Zelf, openbaar het Zelf door het Zelf in het Zelf" - vrijge-maakt door deze kennis geniet men van het spel.

18. O zonen van Gelukzaligheid! Deze wereld is waarlijk voor Līlā (spel), voor genot. Ken Hem als de speelse Eén. Maak deel uit van Līlā. Speel verenigt (met Hem). Geniet de gelukzaligheid. De ene te genieten Goddelijke bereikt hebbend, geniet van Hem in alle dingen.

19. Zoals opgedragen door het Goddelijke (de Heer), zal ik de gelukzaligheid uiteenzetten. Het verwijderen van de duisternis legt de Gelukzaligheid bloot, O zonen van Gelukzaligheid!

अरविन्दोपनिषद्

śrī aravindopaniṣad

Vers 1

ॐ। एकमेवाद्वितीयं ब्रह्म सदसद्रूपं सदसदसीतं नान्यत् किञ्चिदस्ति
त्रिकालघृतं त्रिकालातीतं वा सर्वन्तु खलु ब्रह्मैकं यत् किञ्च जगत्यामणु
वा महद्वोदारं वानुदारं वा ब्रह्मैव तद् ब्रह्मैव जगदपि ब्रह्म सत्यं न
मिथ्या ॥ १ ॥

*om| ekamevādvitīyaṁ brahma sadasadrūpaṁ sadasadasītaṁ nānyat kiñcidasti
trikāladhṛtaṁ trikālātītaṁ vā sarvantu khalu brahmaikam yat kiñca
jagatyāmaṇu vā mahadvodāraṁ vānūdāraṁ vā brahmaiva tad brahmaiva jag-
adapi brahma satyaṁ na mithyā (1)*

ekam: de ene; *eva:* alleen; *advitīyam:* zonder een tweede; *brahma:* Brahman;
tat: dat; *sat-asat-rūpam:* hij met zijn vormen van zijn en niet-zijn; *sat-asat-
atītam:* de ene voorbij Zijn en Niet-Zijn; *tad bihāya:* behalve Dat; *anyat kiñcit
na asti:* er is niets anders; *trikāla ghr̥tam:* alles dat de drie tijden inhouden;
trikālātītam vā: alles dat voorbij de drie tijden is; *sarvam tu:* al wat is; *khalu:*
waarlijk; *ekam brahma:* de Eén Brahman alleen; *jagatyām:* in het universum;
yat kiñca: wat er ook bestaat; *anu vā:* klein; *mahat vā:* of groot; *udāram vā:* of
edel; *anudāram vā:* of gewoon; *tat brahma eva:* Brahman alleen; *brahma eva:*
Brahman alleen; *jagat api brahma:* ook de wereld is Brahman; *tat satyaṁ:* dit
is waar; *na mithyā:* niet onwaar.

**1. OM. Brahman alleen is, de Ene zonder een tweede. Bestaan en Niet-
Bestaan zijn zijn vormen en Hij is ook voorbij Bestaan en Niet-Bestaan. Er
is niets anders dan Dat. Alles dat de drie tijden inhoud en alles dat voorbij
de drie tijden is, is waarlijk dat Ene Brahman alleen. Wat er ook in dit
universum is, klein of groot, edel of gewoon, is alleen maar Brahman. Ook
de wereld is Brahman. Dit is waar, niet onwaar.**

Vers 2

स एव परात्परः पुरुषस्त्रिकालातीतः सकलभुवनातीतः
 सकलभुवनप्रविष्टः सदतीतोऽसदतीतः सन्मयः चिन्मयः
 आनन्दमयोऽनाद्यन्तः सनातनो भगवान् ॥ २ ॥

*sa eva parātparah puruṣastrikālātītaḥ sakalabhuvanātītaḥ
 sakalabhuvanapraviṣṭaḥ sadatīto'sadatītaḥ sanmayah cinmayah
 ānandamayo'nādyantaḥ sanātano bhagavān (2)*

sa eva: Dat alleen; *parātparah puruṣaḥ:* het Transcendente Zijn; *trikāla atītaḥ:* voorbij alle de drie tijden; *sakala-bhuvana-atītaḥ:* voorbij alle werelden; *sakala-bhuvana-praviṣṭaḥ:* alle werelden doordringend; *sat atītaḥ:* voorbij Zijn; *asat-atītaḥ:* voorbij Niet-Zijn; *sat-mayah:* Al-Zijn; *cit-mayah:* Al-Bewustzijn; *ānandamayah:* Al-Gelukzaligheid; *na-ādi-antaḥ:* zonder begin en einde; *sanātanaḥ bhagavān:* het eeuwig Goddelijke .

2. Dat alleen is het Transcendente Zijn, voorbij alle drie de tijden, voorbij alle werelden, alle werelden doordringend, voorbij Zijn, voorbij Niet-Zijn, Al-Zijn¹, Al-Bewustzijn, Al-Gelukzaligheid, zonder begin en einde, het eeuwig Goddelijke.

Vers 3

स निर्गुणो गुणान् धत्ते सगुणोऽनन्तगुणो निर्गुणत्वम् भुङ्क्ते
 स्वयञ्चातिवर्तते निर्गुणत्वंञ्च सगुणत्वञ्च न निर्गुणो न गुणी केवल एव
 यः ॥ ३ ॥

*sa nirguṇo guṇān dhatte saguṇo'nantaguṇo nirguṇatvam bhunkte
 svayañcāativartate nirguṇatvaṁñca saguṇatvañca na nirguṇo na guṇī kevala
 eva yaḥ ||*

saḥ nirguṇaḥ: Hij is zonder kwaliteiten (*guṇaḥ*); *guṇān dhatte:* maar de drager van alle kwaliteiten; *saguṇaḥ anantaguṇaḥ:* Hij heeft kwaliteiten, oneindige kwaliteiten; *nirguṇatvam bhunkte;* Hij geniet de staat van bestaan zonder kwa-

¹ Cinmaya: spiritueel. Bijvoorbeeld bij vergaande cultivering van de spirituele kennis heeft het lichaam geen materieel bestaan maar is slechts van de aard van een zuivere gedachte.

liteiten: *svayam*: Hij zichzelf; *nirguṇatvam ca*: Hij zelf overstijgt de staten van bestaan zonder kwaliteiten; *saguṇatvam ca*: en de staat van bestaan met kwaliteiten; *ativartate*: overstijgt; *saḥ na nirguṇaḥ*: Hij is noch zonder kwaliteiten; *na guṇī*: noch met kwaliteiten; *yaḥ kevalaḥ eva*: omdat Hij Eén en de Enige is.

3. Hij is zonder kwaliteiten¹ en Hij is de drager van alle kwaliteiten. Hij heeft kwaliteiten, oneindige kwaliteiten en Hij geniet de staat van bestaan zonder kwaliteiten. Hij zelf overstijgt de staten van bestaan zonder kwaliteiten en de staat van bestaan met kwaliteiten. Hij is noch zonder kwaliteiten noch met kwaliteiten omdat Hij Eén en de Enige is.

Vers 4

स भुवनातीतो भुवनानि धारयति भूवनभूतो भूवनानि प्रविशति
कालातीतः कालो भवत्यनन्तः सानतः प्रकाशत एको बहवोऽरूपो
रूपी विद्याविद्यामय्या चिच्छक्त्या ॥ ४ ॥

*sa bhuvanātīto bhuvanāni dhārayati bhūvanabhūto bhūvanāni praviśati
kālatītaḥ kālo bhavatyānantah sānataḥ prakāśata eko bahavo'rūpoo rūpī
vidyāvidyāmayyā cicchaktyā*

bhuvana-atītaḥ: voorbij de werelden; *saḥ*: Hij is; *bhuvanāni dhārayati*: toch bevat Hij de werelden; *bhuvanabhūtaḥ*: Hij wordt de werelden; *bhuvanāni praviśati*: Hij doordringt ze; *kāla atītaḥ*: Hij overstijgt Tijd; *kālaḥ bhavati*: Hij wordt Tijd; *anantaḥ*: oneindig; *sāntaḥ prakāśate*: schijnt Hij als Eindig; *vidyā-vidyāmayyā cit-śaktyā*: door zijn Bewustzijns-Kracht dat bestaat uit Kennis en Onwetendheid; *ekaḥ bahavaḥ bhavati*: Eén, wordt Hij Veelvuldig; *arūpaḥ rūpī bhavati*: Vormloos, neemt Hij Vormen aan.

4. Hij is voorbij de werelden, toch bevat Hij de werelden. Hij wordt de werelden en Hij doordringt ze. Hij overstijgt Tijd, Hij wordt Tijd. Zijnde Oneindig verschijnt Hij als Eindig. Zijnde Eén wordt Hij Veelvuldig. Zijnde Vormloos neemt Hij Vormen aan. Hij bereikt al dit door zijn Bewustzijns-Kracht dat bestaat uit Kennis en Onwetendheid.

¹ Met 'kwaliteiten' zijn hier de drie guṇa's sattva, rajas en tamas bedoeld.

Vers 5

स्वयन्तु धर्ता न धार्या नानन्तः न सान्तो नैको न बहुः नारूपो न रूपी
केवल एव यः ॥ ५ ॥

*svayantu dhartā na dhāryā nānantaḥ na sānto naiko na bahuh nārūpo na rūpī
kevala eva yaḥ*

svayam tu: Hij zelf; *na dhartā:* is noch de bezitter; *na dhāryaḥ:* noch het bezetene; *na anantaḥ:* noch oneindig; *na sāntaḥ:* noch eindig; *na ekaḥ:* noch één; *na bahuh:* noch veelvuldig; *na arūpaḥ:* noch vormloos; *na rūpī:* noch het gevormde; *yaḥ kevalaḥ eva:* Hij is Eén en de Enige is.

5. Hij zelf is noch de bezitter noch het bezetene, noch oneindig noch eindig, noch één noch veelvuldig, noch vormloos noch het gevormde, omdat Hij Eén en de Enige is.

Vers 6

सर्वाणि त्वेतानि नामानि यदेकत्वञ्च बहुत्वञ्चानन्तञ्च सान्तञ्च प्रकाशन्त
एव चिदात्मनि चिन्मये जगति ॥ ६ ॥

*sarvāṇi tvetāni nāmāni yadekatvañca bahutvañcānantañca sāntañca prakāśanta
eva cidātmani cinmaye jagati*

etāni sarvaṇi tu: al deze zijn slechts; *nāmāni:* namen; *yat ekatvam ca:* dat wat eenheid wordt genoemd; *bahutvam ca:* en dat wat veelheid wordt genoemd; *anantam ca:* en dat wat oneindig wordt genoemd; *sāntam ca:* en dat wat eindig wordt genoemd; *etāni:* al deze [namen]; *cidātmani cinmaye jagati:* als de wereld, waarlijk, louter als gedachten in eigen Bewustzijn; *prakāśante eva:* waarlijk schijnen.

6. Al deze zijn slechts Namen [zoals] dat wat eenheid wordt genoemd en dat wat veelheid wordt genoemd, dat wat oneindig en dat wat eindig wordt genoemd; al deze Namen verschijnen als de wereld, waarlijk, louter als gedachten¹ in eigen Bewustzijn².

¹ Cinmaya, zie voetnoot bij vers 2.

² Cidātmani: puur bewustzijn, Zelf-gewaarzijn.

Vers 7

ॐ तत्सत् यच्चसच्चिदेव तच्चिन्मयं जगत् भासते चिदात्मानि
सत्यप्रकाशः सत्यस्य भगवतः ॥ ७ ॥

om tatsat yaccasaccideva taccinmayam jagat bhāsate cidātmani satyaprakāśah
satyasya bhagavataḥ||

om: OM; *tat*: Dat (het Absolute); *sat*: Sat (het opperste en universele bestaan in zijn beginsel); *yat ca sat*: en dat wat Bestaan is; is hetzelfde als Bewustzijn; *cinmayam jagat*: de wereld die uit Bewustzijn is gevormd; *cidātmani*: in eigen Zelf dat bewustzijn is; *bhāsate*: schijnt, straalt; *tat*: het is; *satyasya bhagavataḥ*: van het (werkelijk) Goddelijke; *satyaprakāśah*: het (werkelijke) Licht.

7. OM Tat (het Absolute), Sat (het opperste en universele bestaan in zijn beginsel). Dat wat Bestaan is, is hetzelfde als Bewustzijn. De wereld die uit Bewustzijn is gevormd, toont zich in eigen Zelf dat Bewustzijn is¹. Het is het (werkelijke) Licht van het (werkelijk) Goddelijke.

Vers 8

यथा सूर्यस्य प्रतिबिम्ब एकः शान्ते जले बहवश्चले सत्यः सूर्यः सत्यः
प्रतिबिम्बः सत्यप्रकाशः सतः सूर्यस्य न स स्वप्नः सतः प्रकाशस्तु सः
यथा वा सूर्यस्य ज्योतिः सौरं जगत् स्वशक्त्या धावदिव पूरयत् प्रकाशते
सत्यं ज्योतिः सत्यप्रकाशः सतः सूर्यस्य न सोऽलीका भातिः सतः
सत्यप्रकाशस्तु सः यथा वा सूर्यस्य ज्वालामयं बिम्बं न स्वयं सूर्यः
सूर्यस्य तु सूर्यत्वं प्रकाशयत्येतदन्नमयं रूपमन्नाश्रिते ज्ञाने
तद्रूपातीतस्तु सूर्यः सत्यः सूर्यः सत्यं रूपं बिम्बाकृति सत्यप्रकाशः
सतः सूर्यस्य न स मायान्वितः सतः सत्यप्रकाशस्तु सः तथेह जगद्ब्रह्म
सत्यप्रकाशो भगवतः न स्वप्नः न मायान्वितं नालीका भातिः सतः
सत्यप्रकाशस्तु तद् न स्वयं भगवान् तथापि स्वयमेव सः। एषा परा
मायैषा योगमाहात्म्यं रहस्यमयस्य योगेश्वरस्य कृष्णस्यैषा चिच्छक्त्या
आनन्दमयी लीला परस्यातर्क्या गतिः ॥ ८ ॥

¹ Cidātmani: puur bewustzijn, Zelf-gewaarzijn.

yathā sūryasya pratibimba ekaḥ śānte jale bahavaścale satyaḥ sūryaḥ satyaḥ pratibimbaḥ satyaprakāśaḥ sataḥ sūryasya na sa svapnaḥ sataḥ prakāśastu saḥ yathā vā sūryasya jyotiḥ sauram jagat svaśaktyā dhāvadiva pūrayat prakāśate satyam jyotiḥ satyaprakāśaḥ sataḥ sūryasya na so'likā bhātiḥ sataḥ satyaprakāśastu saḥ yathā vā sūryasya jvālāmayam bimbam na svayam sūryaḥ sūryasya tu sūryatvam prakāśatyetadannamayam rūpamannāśrite jñāne tadrūpātīstastu sūryaḥ satyaḥ sūryaḥ satyam rūpam bimbākṛti satyaprakāśaḥ sataḥ sūryasya na sa māyānvitaḥ sataḥ satyaprakāśastu saḥ tatheha jagadbrahma satyaprakāśo bhagavataḥ na svapnaḥ na māyānvitam nālikā bhātiḥ sataḥ satyaprakāśastu tad na svayam bhagavān tathāpi svayameva saḥ| eṣā parā māyaiṣā yogamāhātmyam rahasyamayasya yogeśvarasya kṛṣṇasyaiṣā cicchaktyā ānandamayī līlā parasyātarkyā gatiḥ||

yathā: zoals; *sūryasya pratibimbaḥ:* de weerspiegeling van de zon; *śānte jale:* op kalm water[oppervlak]; *ekaḥ:* enkelvoudig is; *cale ca:* op onrustig water[oppervlak]; *bahavaḥ:* maar veelvoudig; *sūryaḥ satyaḥ:* de zon is werkelijk; *pratibimbaḥ satyaḥ:* de werkelijke weerspiegeling; *sataḥ sūryasya:* van de werkelijke zon; *satyaprakāśaḥ:* het werkelijke licht; *saḥ na svapnaḥ:* het is niet een droom; *saḥ tu sataḥ prakāśaḥ:* maar een licht van een werkelijkheid;

yathā vā: of als; *sūryasya jyotiḥ:* het licht van de zon; *sauram jagat:* de zonnewereld; *svaśaktyā:* met zijn kracht; *dhāvat iva:* alsof rennend; *pūrayat prakāśate:* schijnt vullend; *jyotiḥ satyam:* werkelijk is het dat licht; *sataḥ sūryasya:* van de werkelijke zon; *satyaprakāśaḥ:* de werkelijke luster, schittering; *saḥ na alikā bhātiḥ:* niet een valse glans, schijnsel, straling; *saḥ tu sataḥ satyaprakāśaḥ:* maar het werkelijke licht van een werkelijkheid.

yathā vā: of als; *suryasya jvālāmayam bimbam:* de vlammeende schijf van de zon; *svayam na sūryaḥ:* niet de zon zelf is; *etat annamayam rūpam tu:* maar deze materiële vorm; *annāśrite jñāne:* volgens onze kennis gegrond op materieel bestaan; *sūryasya sūryatvam:* alleen de zon-heid van de zon; *prakāśayati:* manifesteert; *sūryaḥ tu tadrūpa atītaḥ:* de zon is voorbij vorm; *sūryaḥ satyaḥ:* werkelijk is de zon; *bimbākṛti rūpam satyam:* werkelijk de vorm als een schijf; *sataḥ sūryasya:* van de werkelijke zon; *satyaprakāśaḥ:* het is het werkelijke licht; *saḥ na:* niet illusoir; *saḥ tu sataḥ satyaprakāśaḥ:* maar het werkelijke licht van een werkelijkheid;

tathā iha: op dezelfde wijze, hier; *jagadbrahma:* de wereld-Brahman; *bhagavataḥ:* van het Goddelijke; *satyaprakāśaḥ:* is het werkelijke licht; *tat na svapnaḥ:* niet een droom; *na māyānvitam;* noch illusoir; noch een valse verschijning; *tat tu:* het is; *sataḥ satyaprakāśaḥ:* het werkelijke licht van de Werkelijkheid; *tat svayam na bhagavān:* niet het Goddelijke in zichzelf; *tathāpi:* maar steeds; *saḥ svayam eva:* Hij Zichzelf alleen; *eṣā parā māyā:* dit is de op-

perste Māyā; *eṣā māyā*: deze Māyā; *rahasyamayasya*: van de mysterieuze; *yogeśvarasya*: van de Heer van Yoga; *kṛṣṇasya*: van Śrī Kṛṣṇa; *yogamāhātmyam*: dit is de grootsheid van Yoga; *eṣā*: dit; *cit-śaktyāḥ*: met Zijn Bewustzijns-kracht; *ānandamayī līlā*: zijn gelukzalige Līlā; *parasya*: van de opperste; *atarkeyā gatiḥ*: dit is de ondoorgrondelijke werking.

8. Zoals er slechts één weerspiegeling is van de zon op een kalm wateroppervlak maar veelvoudig op een onrustig wateroppervlak; de zon is werkelijk, de weerspiegeling is werkelijk, het werkelijke licht van de werkelijke zon, het is niet een droom maar het licht van een werkelijkheid.

Of, zoals het licht van de zon, stralend door zijn kracht, als het ware in beweging, de gehele wereld verlicht; werkelijk is dat licht, de werkelijke schittering van de werkelijke zon, dat is geen onware schittering, maar een werkelijke schittering van een werkelijkheid.

Of, zoals de vlamme schijf van de zon niet de zon zelf is, maar deze materiële vorm volgens onze kennis gegrond op materieel bestaan slechts de zon-heid van de zon manifesteert is de zon voorbij die vorm; werkelijk is de zon, werkelijk de gedaante in de vorm van een vlamme schijf, het is het werkelijke licht van de werkelijke zon, niet illusoir maar het werkelijke licht van een werkelijkheid.

Zo ook hier, de Wereld-Brahman¹ is het ware licht van het goddelijke, niet een droom, niet illusoir, noch een valse verschijning. Het is het ware licht van de Werkelijkheid, niet het Goddelijke in zichzelf maar alsnog Hij zelf alleen. Dit is het opperste Māyā, dit is de grootsheid van de Yoga van de mysterieuze Heer van Yoga, Śrī Kṛṣṇa. Dit is Zijn gelukzalige Līlā met Zijn bewustzijnskracht, dit is de ondoorgrondelijke werking van het Opperste.

Vers 9

सर्वमिदमर्थतः सत्यं परार्थतः असत्यमिति मनस्तुष्ठ्यर्थं
विज्ञानार्थमुच्यतां न हि किञ्चिदप्यसत्यं सत्ये ब्रह्मणि ॥ ९ ॥

*sarvamidamarthataḥ satyam parārthataḥ asatyamiti manastuṣṭhyartham
vijñānārthamucyātām na hi kiñcidapyasatyam satye brahmaṇi.*

¹ Brahman in zijn verschijning als de wereld.

idam sarvam: al dit; *arthataḥ satyam*: als verschijnsel waar; *parārthataḥ asatyam iti*: maar in werkelijkheid vals; *manastuṣṭhyartham*: dit is voor de bevrediging van de geest; *vijñānārthamucyatām*: voor de diepgaande kennis; *satye brahmaṇi*: in de werkelijke Brahman; *na hi kiñcid api*: er is niets; *asatyam*: onwerkelijk.

9. Al dit is als verschijnsel waar maar onwaar in werkelijkheid (niet-bestaand) - dit is voor de bevrediging van de geest, want voor de diepgaande kennis is er niets onwerkelijks in de werkelijke Brahman.

Vers 10

एवं यत् प्रकाशते जगदानन्द एव तत् ॥ १० ॥

evam yat prakāśate jagadānanda eva tat

evam: aldus, op deze wijze; *yat prakāśate*: al wat ook op deze wijze gemanifesteerd wordt; *tat jagatānandaḥ eva*: is de gelukzaligheid van de wereld.

10. Al wat ook op deze wijze gemanifesteerd wordt is de gelukzaligheid van de wereld.

Vers 11

तत्सत् यच्च सच्चिदेव तद्यच्च चित् स आनन्दः ।

यत्तु निरानन्दमिति भासते दुःखमिति दुर्बलमित्यज्ञानमिति तदानन्दस्य विकार आनन्दस्य क्रीडा ॥ ११ ॥

om tatsat yacca saccideva tadyacca cit sa ānandaḥ | yattu nirānandamiti bhāsate duḥkhamiti durbalamityajñānamiti tadānandasya vikāra ānandasya krīḍā |

om: OM; *tat*: Dat; *sat*: Bestaan (het opperste en universele bestaan in zijn beginsel); *yat ca sat*: en dat wat Bestaan is; *tat eva cit*: is hetzelfde als Bewustzijn; *yat ca cit*: en Dat wat Bewustzijn is; *saḥ ānandaḥ*: is het zelfde als gelukzaligheid; *yat tu*: voor wat betreft; *nirānandam iti*: wat als verstoken van gelukzaligheid lijkt; *duḥkham iti*: zoals lijden; *durvalam iti*: als zwakte; *ajñānam iti*: als onwetendheid; *bhāsate*: lijkt; *tat*: het is *ānandasya vikārah*: de vervorming van diezelfde gelukzaligheid; *ānandasya krīḍā*: het spel van gelukzaligheid.

11. OM Tat (het Absolute), Sat (het opperste en universele bestaan in zijn beginsel). Dat wat Bestaan is, is hetzelfde als Bewustzijn. Wat Bewustzijn betreft, dat is het zelfde als gelukzaligheid, want wat als verstoken van gelukzaligheid lijkt, zoals lijden, zwakte en onwetendheid, is de vervorming van diezelfde gelukzaligheid, het spel van gelukzaligheid.

Vers 12

यो हि जीवः स आनन्दमयः प्रच्छन्नो भगवान् स्वप्रकाशमयं जगद्ब्रह्म
भोक्तुमवतीर्णः ।

यः एष दुःखभोगः स भोग एवानन्दमयस्तस्यानन्दमेवानन्दमयो
भुङ्क्ते ॥ १२ ॥

*yo hi jīvaḥ sa ānandamayāḥ pracchanno bhagavān svaprakāśamayam jagad-
brahma bhoktumavatīrṇaḥ | yaḥ eṣa duḥkhabhogāḥ sa bhoga
evānandamayastasyānandamevānandamayo bhun̄kte*

yaḥ hi jīvaḥ saḥ: dat, wat de jīva (het individuele ziel) is; *svaprakāśamayam*: de zelfstralende; *jagadbrahma*: de Wereld-Brahman; *bhoktum*: genieten; *avatīrṇaḥ*: neergedaald; *ānandamayāḥ*: het al-gelukzalige; *pracchannaḥ bhagavān*: Goddelijke in vermomming; *eṣaḥ yaḥ duḥkhabhogāḥ*: dat wat de ervaring van lijden is; *saḥ ānandamayāḥ bhogaḥ eva*: is een ervaring bestaande uit gelukzaligheid; *ānandamayāḥ*: de Al-Gelukzalige; *tasya ānandam eva*: alleen [van] zijn Gelukzaligheid; *bhun̄kte*: geniet.

12. Dat wat de jīva (de individuele ziel) is, is waarlijk het Al-Gelukzalig Goddelijke in vermomming, neergedaald om van de zelfstralende Wereld-Brahman te genieten. Wat de ervaring van lijden is, is een ervaring bestaande uit gelukzaligheid. De Al-Gelukzalige geniet van zijn gelukzaligheid alleen.

Vers 13

को हि निरानन्दं भोक्तुमुत्सहेत यः सर्वानन्दमयः स एवोत्सहते
निरानन्दमयस्तु निरानन्दं भुञ्जानः न भुञ्जीतानन्दं विना प्रणश्येत् । को
दुर्बलो भवितुं शक्नुयाद्यः सर्वशक्तिमान् स एव शक्नुयाद् दुर्बलो

ह्याक्रान्तो दुर्वलत्वेन न तिष्ठेच्छक्तिं विना प्रणश्येत्।
 कोऽज्ञानं प्रवेष्टुं समर्थो यः सर्वज्ञानमयः स एव समर्थोऽज्ञस्तु
 तस्मिंस्तिमिरे न ध्रियेतासत्त्वसदेव भवेद् ज्ञानं विना प्रणश्येत्। ज्ञानस्य
 क्रीडाज्ञानं स्वस्मिन्नात्मगोपनं शक्तेः क्रीडा दौर्बल्यं
 निरानन्दमाननन्दस्य क्रीडात्मगोपनं स्वात्मनि ॥ १३ ॥

*ko hi nirānandam bhoktumutsaheta yaḥ sarvānandamayāḥ sa evotsahate
 nirānandamayastu nirānandam bhuñjānaḥ na bhuñjītānandam vinā praṇāśyet|
 ko durbalo bhavitum śaknyūdyāḥ sarvaśaktimān sa eva śaknyūd durvalo
 hyākrānto durvalatvena na tiṣṭhecchaktim vinā praṇāśyet| ko'ajñānam
 praveṣṭum samartha yaḥ sarvajñānamayaḥ sa eva samartha'ajñastu
 tasmimstimire na ghrīyetāsattvasadeva bhaved jñānam vinā praṇāśyet|
 jñānasya krīḍājñānam svasmīnātmagopanam śakteḥ krīḍā daurvalyam
 nirānandamānanandasya krīḍātmagopanam svātmani*

kaḥ hi: wie, waarlijk; *nirānandam bhoktum:* genieten van dat wat verstoken is van gelukzaligheid; *utsaheta:* zich kan wagen, durven; *yaḥ sarvānandamayāḥ:* alleen hij die al-gelukzalig is; *saḥ eva utsahate:* alleen hij die al-gelukzalig is; *nirānandamayāḥ tu:* Wat betreft hem die verstoken van gelukzaligheid is; *nirānandam bhuñjānaḥ:* terwijn hij gelukzaligloosheid ervaart; *na bhuñjīta:* ervaart het alsnog niet; *ānandam vinā:* zonder gelukzaligheid; *praṇāśyet:* zal immers vergaan; *kaḥ:* wie; *bhavitum śaknyūdyāt:* kan zwak worden; *yaḥ sarvaśaktimān:* wie almachtig is; *saḥ eva śaknyūdyāt:* hij alleen kan dat; *durvalaḥ hi:* indedaad, de zwakke; *durvalatvena ākrāntaḥ:* overmeesterd door zwakte; *na tiṣṭhet:* zal niet uithouden; *śaktim vinā:* zonder kracht; *praṇāśyet:* maar zal vergaan; *kaḥ:* wie; *ajñānam praveṣṭum samarthaḥ:* kan onwetendheid binnentreden; *yaḥ sarvajñānamayaḥ:* hij die alwetend is; *saḥ eva samarthaḥ:* alleen hij kan daar binnentreden; *ajñāna tu:* wat de onwetende betreft; *tasmim timire:* in die duisternis; *na ghrīyeta:* hij kan niet standhouden; *asat tu:* niet-zijn; *asat eva bhavet:* zou enkel en alleen [niet-zijn] blijven; *jñānam vinā:* zonder kennis; *praṇāśyet:* zou vergaan; *ajñānam:* onwetendheid; *jñānasya krīḍā:* is het spel van kennis; *svasmin ātmagopanam:* zichzelf verhullend; *daurvalyam;* zwakte; *śakteḥ krīḍā:* is het spel van macht; *nirānandam:* gelukzaligloosheid; *ānandasya krīḍā:* het spel van gelukzaligheid; *svātmani ātmagopanam:* verhulling van zichzelf in zichzelf.

13. Wie, inderdaad, kan zich onderwerpen aan het genot van dat wat verstoken is van gelukzaligheid? Alleen hij die al-gelukzalig is kan dat doen. Wat betreft hem die verstoken van gelukzaligheid is, terwijn hij gelukzalig-

loosheid ervaart, ervaart het alsnog niet, maar zal veeleer vergaan zonder gelukzaligheid.

Wie kan zwak worden? Alleen hij die almachtig is. De zwakke die door zwakte is overmeesterd zal niet standhouden en vergaan verstoken van kracht.

Wie kan binnen onwetendheid treden? Alleen hij die alwetend is kan daar binnentreden. Wat de onwetende betreft, kan hij zich in die duisternis niet in stand houden, niet-zijn zou enkel en alleen niet-zijn blijven. Het zal vergaan zonder enige kennis. Onwetendheid is het spel van kennis, zichzelf verhullend in zichzelf. Zwakte is het spel van macht, gelukzaligloosheid is het spel van gelukzaligheid, verhulling van zichzelf in zichzelf.

Vers 14

सानन्दं हसति जीवः सानन्दं क्रन्दत्यश्रूणि मुञ्चति तमोमय आनन्दे
भासमान इव यातनाभिश्चेष्टमानः सानन्दम् स्फुरति सानन्दं स्फुरति
चेष्टमानः प्रचण्डाभी रतिभिः ।
पूर्णभोगार्थं तस्यानन्दस्य तामसस्यांशस्य तामसो भूत्वानन्दं
गोपयति ॥ १४ ॥

*sānandaṁ hasati jīvaḥ sānandaṁ krandatyaśrūṇi muñcati tamomaya ānande
bhāsamāna iva yātanābhiśceṣṭamānaḥ sānandaṁ sphurati sānandaṁ sphurati
ceṣṭamānaḥ pracandābhī ratibhiḥ | pūrṇabhogārthaṁ tasyānandasya
tāmasasyāṁśasya tāmaso bhūtvānandaṁ gopayati |*

jīvaḥ: het individu of de individuele ziel; *sānandaṁ hasati*: lacht in verrukking; *sānandaṁ krandati*: in verrukking weent; *śrūṇi muñcati* stort tranen; *tamomaye ānande*: in donkere gelukzaligheid; *bhāsamānaḥ iva*: alsof stralend; *yātanābhiśceṣṭamānaḥ*: beroerd door kwellingen; *sānandaṁ sphurati*: in verrukking klopt; *pracandābhī ratibhiḥ*: door intens plezier; *ceṣṭamānaḥ*: beroerd door; *sānandaṁ sphurati*: in verrukking klopt; *tasya ānandasya*: van die gelukzaligheid; *tāmasasya āṁśasya*: van het donkere onwetend deel; *pūrṇabhogārtham*: voor volgenot; *tāmasaḥ bhūtvā*: onwetend geworden; *ānandaṁ gopayati*: hij (de *jīva*) verbergt gelukzaligheid.

14. De jīva lacht, weent en stort tranen in verrukking, alsof stralend uit de donkere gelukzaligheid¹. In beroering gebracht door kwellingen en intens plezier, klopt gelukzaligheid vanuit zijn donkere deel². Onwetend geworden verbergt hij (de jīva) de Gelukzaligheid van volgenot³.

Vers 15

अज्ञानम् मूलमेतस्य भावस्य सान्त एवाहमीत्यशक्तो दुर्वलो दुःखी
मया कर्तव्यं ज्ञातव्यं लब्धव्यं प्रयासेन तपःक्षयेण मृत्युना स त्वमेषोऽहं
यत्त्वं न तदहं यत्तव शुभं तन्ममाशुभं येन तव लाभस्तेन मम हानिः
त्वामेव हन्यां सुखी भविष्यामि नैव सात्त्विकोऽहं त्वामेव सुखिनं करोमि
स्वदुःखेन स्वहान्या स्वमृत्युनेत्याद्यजानस्य स्वरूपं मनसि ॥ १५ ॥

ajñānam mūlametasya bhāvasya sānta evāhamītyaśakto durvalo duḥkhī mayā kartavyam jñātavyam labdhavyam prayāseṇa tapaḥkṣayeṇa mṛtyunā sa tvameṣo'ham yattvaṁ na tadahaṁ yattava śubham tanmamāśubham yena tava lābhastena mama hāniḥ tvāmeva hanyām sukhī bhaviṣyāmi naiva sāttviko'ham tvāmeva sukhinaṁ karomi svaduḥkhena svahānyā svamṛtyunetyādyajānasya svarūpaṁ manasi||

aham: ik ben; *śāntaḥ*: [maar] begrensd; *aśaktaḥ*: [en daarom] incompetent; *durvalaḥ*: zwak; bedroefd; *iti etasya bhāvasya*: van dit idee; *mūlam*: is de wortel; *ajñānam eva*: onwetendheid alleen; *maya*: ik (letterlijk: door mij); *prayāseṇa*: met werken, inspanning; *tapaḥkṣayeṇa*: ten koste van energie; *mṛtyunā*: onderworpen aan sterfelijkheid; *kartavyam*: moet handelen; *jñātavyam*: moet weten; *labdhavyam*: moet verwerven; *tvam saḥ*: jij bent dat; *aham eṣaḥ*: ik ben dit; *yat tvam*: wat jij bent; *tat na aham*: ik ben niet; *yat tava śubham*: wat goed voor jou is; *tat mama aśubham*: is slecht voor mij; *yena tava lābhaḥ*: door wat jij wint; *tena mama hāniḥ*: verlies ik daardoor; *tvām eva hanyām*: alleen als ik je dood; *cet sukhī bhaviṣyāmi*: zal ik gelukkig zijn; *aham naiva sāttvikaḥ*: ik ben helemaal niet zo verlicht en gelukkig; *yat svaduḥkhena*:

¹ Ervaringen als vreugde en verdriet van de jīva (individu) zijn het gevolg van de versluiserde gelukzaligheid inherent aan de staat van onwetendheid ten gevolge van identificaties met lichaam en geest. Hierdoor verliest de jīva niet alleen zijn onbegrensde gelukzaligheid maar ook alwetendheid, almachtigheid enz.

² Zoals in vers 13 is verwoord, gelukzaligheid is de werkelijke aard van de mens dat, zoals het kloppen van het hart, zich voortdurend laat merken.

³ Door onwetendheid verliest de jīva niet alleen zijn onbegrensde gelukzaligheid maar ook alwetendheid, almachtigheid enz.

door mijn eigen lijden; *svahānyā*: door mijn eigen verlies; *svamṛtyunā*: en door mijn dood; *tvām eva sukhinam karomi*: dat ik je gelukkig kan maken; *ityādi*: dit alles; *manasi*: in de geest; *ajñānasya svarūpam*: is de vorm van onwetendheid.

15. Onwetendheid is de wortel van het idee dat ik eindig en daarom incompetent, zwak en bedroefd ben. Ik moet handelen, weten en met inspanning verwerven, ten koste van energie, onderworpen aan sterfelijkheid. Jij bent dat, ik ben dit, dat wat jij bent ben ik niet, dat wat goed voor jou is is slecht voor mij, mijn verlies is jouw gewin, ik zal gelukkig zijn alleen als ik jou ombreng. Ik ben helemaal niet zo verlicht en gelukkig dat ik door mijn lijden, door mijn eigen verlies, door mijn dood enz. jou gelukkig maak. Dit is de vorm van onwetendheid van de geest.

Vers 16

अहङ्कार एव वीजमहङ्कारमोक्षादज्ञानमोक्षः अज्ञानमोक्षाद्
दुःखान्मुच्यते आनन्दमयो। हं सोऽहमेकोऽहमन्तोऽहं सर्वोऽहमिति
विज्ञायानन्दमयो भवत्यानन्दमयो भवति ॥ १६ ॥

*ahaṅkāra eva vījamahaṅkāramokṣādajñānamokṣaḥ ajñānamokṣād
duḥkhānmucyate ānandamayo'aham so'hameko'hamanto'ham sarvo'hamiti
vijñāyānandamayo bhavatyānandamayo bhavati*

ahaṅkāraḥ eva vījam: het ego is immers het zaad; *ahaṅkāramokṣāt*: door verlossing van het ego; *ajñānamokṣaḥ*: men wordt van onwetendheid verlost; *ajñānamokṣāt*: door verlossing van onwetendheid; *duḥkhāt mucyate*: wordt men verlost van lijden; *ānandamayo'aham*: ik ben al-gelukzalig; *so'ham*: Ik ben Hem; *eko'ham*: Ik ben Eén; *ananto'ham*: Ik ben oneindig; *sarvo'ham*: Ik ben het Al; *iti vijñāya*: dit wetend; *ānandamayaḥ bhavati*: men wordt al-gelukzalig; *ānandaḥ bhavati*: men wordt gelukzaligheid zelf.

16. Het ego is immers het zaad. Verlossing van ego is verlossing van onwetendheid. Door verlossing van onwetendheid wordt men verlost van lijden. Dit wetend, ben Ik al-gelukzalig. Hem ben Ik, Ik ben Eén, Ik ben oneindig, Ik ben het Al. Men wordt al-gelukzalig, men wordt gelukzaligheid zelf.

Vers 17

एषः एव मोक्षः। स मुक्तः सर्वेषां भोगान् भुङ्क्ते सर्वानानन्दाननन्तं
 भुञ्जानो न सान्तैर्वियुज्यते सान्तानि भुञ्जानो नानन्तेन हीयते स एको
 भवति बहुर्भवति स ह्यजो जायत इव जायमानोऽपि न जायते न बध्यते
 न जन्म तस्य विद्यते आत्मन्यात्मात्मना प्रकशयाम्यात्मानमिति
 ज्ञानाद् विमुक्तः क्रीडते ॥

*eṣaḥ eva mokṣaḥ | sa muktaḥ sarveṣāṃ bhogān bhukṅkte
 sarvānānandānanantaṃ bhuñjāno na sāntairvīyujyate sāntāni bhuñjāno
 nānanantena hīyate sa eko bhavati bahurbhavati sa hyajo jāyata iva
 jāyamāno'pi na jāyate na badhyate na janma tasya vidyate ātmanyātmātmanā
 prakāśayāmyātmānamiti jñānād vimuktaḥ kṛīḍate*

eṣaḥ eva mokṣaḥ: dit is waarlijk bevrijding; *muktaḥ saḥ*: bevrijd hij; *sarveṣāṃ bhogān*: de genoegens van alles; *bhukṅkte*: geniet; *sarvān ānandān*: alle genoegten; *anantaṃ*: de oneindigheid; *bhuñjānaḥ*: genietend; *sāntaiḥ na vīyujyate*: is hij niet afgescheiden van de eindigen; *sāntāni bhuñjānaḥ*: genietend van de eindigen; *anantena na hīyate*: wordt hij niet van het Oneindige ontdaan; *saḥ ekaḥ bhavati*: Hij is één; *bahurḥ bhavati*: hij wordt veelvuldig; *saḥ ajaḥ hi*: hij is waarlijk ongeboren; *jāyate iva*: en is, als het ware, geboren; *jāyamānaḥ api*: zelfs geboren zijnde; *na jāyate*: is hij niet geboren; *na badhyate*: is niet gebonden; *tasya janma na vidyate*: hij heeft geen geboorte; *ātmā aham*: Ik, het Zelf; *ātmani*: in het Zelf; *ātmanā* door het Zelf; *ātmānam*: het Zelf; *prakāśyāmi*: openbaar; *iti jñānāt*: door deze kennis; *vimuktaḥ*: bevrijd; *saḥ kṛīḍate*: geniet men van het spel.

17. Dit is waarlijk bevrijding. Verlost, geniet hij van alle genoegens. Genietend van alle genoegens en van de oneindigheid is hij niet afgescheiden van de eindigen. Genietend van de eindigen wordt hij niet van het Oneindige ontdaan. Hij is één. Hij wordt veelvuldig. Hij is waarlijk ongeboren en is, als het ware, geboren. Zelfs geboren is Hij ongeboren, is Hij niet gebonden. Hij heeft geen geboorte. "Ik, het Zelf, openbaar het Zelf door het Zelf in het Zelf" - vrijgemaakt door deze kennis geniet men van het spel.

Vers 18

लीलार्थं हि जगदानन्दार्थं लीलामय इति लीलां कुरुतानन्दस्य पुत्राः
युक्ताः क्रीडतानन्दं भुण्ध्वमेकं भोग्यं भगवन्तं प्राप्य भुण्ध्वं
सर्ववस्तुषु ॥ १८ ॥

*līlārtha hi jagadānandārtham līlāmaya iti līlām kurutānandasya putrāḥ yuktāḥ
krīḍatānandaṁ bhunḍhvwamekaṁ bhogyam bhagavantaṁ prāpya bhunḍhvaṁ
sarvavastuṣu*

he ānandasya putrāḥ: O zonen van Gelukzaligheid; *līlārtham*: voor Līlā (spel) waarlijk, inderdaad; *ānandārtham hi*: voor genot, inderdaad; *jagat*: is de wereld; *saḥ līlāmayaḥ*: hij de speelse Eén; *iti jñātvā*: zo wetende; *līlām kuruta*: maak deel uit Līlā; *yuktāḥ krīḍata*: verenigd, speel; *ānandaṁ bhunḍhvam*: geniet de gelukzaligheid; *ekam bhogyam*: de ene genietbare; *bhagavantaḥ*: goddelijke; - *prāpya*: bereikt hebbend; *sarvavastuṣu*: in alle dingen; *bhunḍhvam*: geniet van Hem.

18. O zonen van Gelukzaligheid! Deze wereld is waarlijk voor Līlā (spel), voor genot. Ken Hem als de speelse Eén. Maak deel uit van Līlā. Speel verenigt (met Hem). Geniet de gelukzaligheid. De ene te genieten Goddelijke bereikt hebbend, geniet van Hem in alle dingen.

Vers 19

आनन्दं हि प्रवक्षामि भगवतादिष्टः । तामसमपावृत्यानन्दः प्रकाशतां
तस्या पुत्राः ॥ १९ ॥

*ānandaṁ hi pravakṣāmi bhagavatādiṣṭaḥ | tāmasamapāvṛtyānandaḥ
prakāśatām tasyā putrāḥ ||*

bhagavatā ādiṣṭaḥ: zoals opgedragen door het Goddelijke (de Heer): *ānandaṁ hi pravakṣāmi*: ik zal de gelukzaligheid uiteenzetten; *he tasya putrāḥ*: O zonen van Gelukzaligheid; *tāmasam apāvṛtya*: het verwijderen van de duisternis; *ānandaḥ prakāśatām*: legt de Gelukzaligheid bloot.

19. Zoals opgedragen door het Goddelijke (de Heer), zal ik de gelukzaligheid uiteenzetten. Het verwijderen van de duisternis legt de Gelukzaligheid bloot, O zonen van Gelukzaligheid!

* * *